

2024 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΑΡΧΑΙΑ

Β' Γενικού Λυκείου
Ανθρωπιστικών Σπουδών

Μ. Τρίτη 30 Απριλίου 2024 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΘΕΜΑ Α

A1.

1. Σωστό «Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθη πώποτε».
2. Λάθος «ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾷ, διὰ τοῦτο μισεῖν».
3. Λάθος «ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε».
4. Σωστό «Ὡστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὅψεως, ὧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν».
5. Λάθος: «ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ».

ΘΕΜΑ Β

- B1. α) Ο Μαντίθεος εκφωνώντας τον λόγο του, αντιλαμβάνεται πως η εξωτερική του εμφάνιση ενδέχεται να αποτελέσει παράγοντα που θα επηρεάσει αρνητικά αρκετά μέλη της Βουλής, καθώς και ο ίδιος ως αριστοκρατικός έτρεφε μακριά κόμη. Άλλωστε, οι Λακωνιστές, αυτοί δηλαδή που θαύμαζαν και μιμούνταν τον Λακωνικό τρόπο ζωής, όπως εν προκειμένω τη μακριά και ατημέλητη κόμη και το μακρύ γένι, ήταν τουλάχιστον αντιπαθείς σε πολλούς δημοκρατικούς Αθηναίους που πρόσεχαν την εμφάνισή τους. Η στάση όμως αυτή δεν ήταν δημοκρατική, αν μάλιστα λάβουμε υπόψη τη φράση του Περικλή στον επιτάφιο

(κεφ. 37): «οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονὴν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μὲν, λυπηράς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι». Η εμφάνιση όμως των Λακωνιστῶν, που πρόσβαλλε την αισθητική των Αθηναίων δημοκρατικῶν, θεωρούταν ωραία στη Σπάρτη.

Αυτός είναι και ο λόγος που φροντίζει να τοποθετηθεῖ ἐπὶ τοῦ θέματος, ὅ,τι προέχει, ὅπως σωστά το αναφέρει, να κρίνεται κάθε ἄτομο με βάση τις πράξεις του, και ὄχι με βάση την εμφάνισή του, η οποία προφανῶς και μπορεί να παρασύρει τους ἄλλους στη διαμόρφωση μίας λανθασμένης και παραπλανητικῆς εντύπωσης. Το αν κάποιος ντύνεται καθωσπρέπει και συμπεριφέρεται με ευπρέπεια, δεν σημαίνει πῶς εἶναι απαραίτητα και καλός πολίτης με πραγματική αγάπη για την πατρίδα του. Μόνο με βάση τις πράξεις ενός ατόμου μπορεί να κριθεῖ ουσιαστικό το ἦθος και η ποιότητά του «**Ὡστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως... οὔτε ἄλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν**».

Η κάθε πράξη, εἶναι απαραίτητο, να αξιολογείται ἀπὸ το κίνητρο, την ποιότητά της, και το ἀποτέλεσμά της καταλήγοντας στο συμπέρασμα ὅτι δεν ἀρμόζει στους Βουλευτῆς να δημιουργοῦν συμπάθειες ἢ ἀντιπάθειες παρασυρμένοι ἀπὸ την ὄψη (εμφάνιση), ἀλλὰ να κρίνουν ἀπὸ τα ἔργα. Οι Βουλευτῆς πρέπει να αξιολογοῦν με τη λογική και ὄχι με το συναίσθημα. Η αισθητική ἔχει μέσα της υποκειμενικό στοιχείο, γι' αὐτὸ διαφοροποιεῖται ἀνάλογα με τον τόπο, τον χρόνο, την ηλικία και δεν μπορεί να ἀποτελεῖ μέτρο κρίσεως. Τα καλά, ὅμως, ἔργα και ἐνέργειες ἀποτελοῦν ἀντικειμενικό μέτρο κρίσεως ενός πολίτη «**ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος...τὰ τῆς πόλεως πράττοντες**».

β) Η φράση «**διὰ ταῦτα**» ἀναφέρεται στο γεγονός ὅτι ο Μαντίθεος ἀγόρευσε σε νεαρή ηλικία στην Ἐκκλησία του Δήμου (ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ). Επίσης, με την ἀντωνυμία «**τοιοῦτοῖς**» ἀναφέρεται στους πολίτες ἐκείνους που οι ἴδιοι οι βουλευτῆς ἔχουν παρακινήσει με τη στάση τους να ἀσχοληθοῦν με τα κοινά.

- B2.** Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο του Παπανούτσου ἐπισημαίνει την ἔμφαση που δίνουμε μέχρι και σήμερα στην ἐξωτερική εμφάνιση θεωρώντας τη ἀναπόσπαστο στοιχείο της προσωπικότητάς μας (Το φόρεμα...παρουσιάζει). Στη συνέχεια, ἀναφέρει ὅτι το ντύσιμο ἀποτελεῖ σῆμα κατατεθέν για τον κάθε ἄνθρωπο και τον τόπο που θέλουν οι ἄλλοι να τον βλέπουν (Το πῶς ντύνουμε... και τα δικά μας μάτια). Ἐτσι, το κείμενο ἀναδεικνύει τη διαχρονική σημασία του «φαινεσθαι» στην καθημερινή πρακτική των ἀνθρώπων (ἀπὸ την ἀρχαιότητα

μέχρι τις μέρες μας), αφού συχνά το ντύσιμο είναι απαραίτητο για την άσκηση συγκεκριμένης εξουσίας, που δίχως αυτό δεν θα μπορούσε να ασκηθεί, όπως για παράδειγμα ο στρατιωτικός, ο οποίος δεν μπορεί να ασκήσει την εξουσία του χωρίς τη συγκεκριμένη ένδυση (Φαντάζεστε ότι...ο κατηγορούμενος;). Την αντίληψη αυτή για την εξωτερική εμφάνιση την εκφράζει και ο Μαντίθεος στο πρωτότυπο κείμενο αναφέροντας ότι οι βουλευτές μπορεί να είναι προκατειλημμένοι απέναντί του και να αποφασίσουν μια καταδικαστική απόφαση λόγω της μακριάς του κόμη, που παρέπεμπε σε ολιγαρχικούς, ωστόσο είναι απαραίτητο να κρίνουν τους ανθρώπους από τις πράξεις τους και τα όσα έχουν προσφέρει στην πόλη και να αξιολογούν τους ανθρώπους με βάση τις πράξεις και όχι το συναίσθημα «Ὡστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὀψεως... οὔτε ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν». Επομένως, και οι δυο εκφράζουν την ίδια διαχρονική άποψη για το ρόλο της εμφάνισης στην κρίση ενός ανθρώπου, που μπορεί, όμως αρκετές φορές να είναι λανθασμένη.

- B3. 1. α.
2. β.
3. β.
4. α.
5. α.

- B4. σκέφτεσαι, σκεπτικός/ή, σκοπευτής, σκοποβολή, σκοπεύω (σκέπτομαι).

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΘΕΜΑ Γ

- Γ1. Θα πρέπει, επίσης, να υπερασπιστώ τον πατέρα μου. Αν και θα ήταν κατά πολύ φυσικότερο, ως πατέρας μου, να με υπερασπιστεί εκείνος· γιατί εκείνος λόγω ηλικίας, γνωρίζει τις υποθέσεις μου, ενώ εγώ είμαι πολύ νεότερός του για να ξέρω όσα έχει κάνει. Και αν βέβαια εγώ, ενώ εκείνος είχε εμπλακεί σε δικαστικό αγώνα, κατέθετα εναντίον του πράγματα που δεν γνώρισα με σαφήνεια, αλλά τα γνώριζα εξ ακοής, θα έλεγε ότι δεινοπαθεί εξαιτίας μου· τώρα όμως που με αναγκάζει να τον υπερασπιστώ σε μια υπόθεση από την οποία είμαι πολύ

νεότερος και τη γνωρίζω μόνο από διαδόσεις, δεν θεωρεί ότι συμβαίνει κάτι τρομερό.

- Γ2. Ο κατηγορούμενος προκειμένου να δείξει τη διαγωγή του και να κερδίσει την εύνοια των δικαστών, αναφέρει στην απολογία του ότι θα κάνει ένα σημαντικό εγχείρημα, για να υπερασπιστεί τον πατέρα του, αν και θα έπρεπε λόγω ηλικίας ο πατέρας του να τον υπερασπιστεί (*Καίτοι γε πολλῶ μᾶλλον εἰκὸς ἦν ἐκεῖνον ὑπὲρ ἐμοῦ ἀπολογήσασθαι πατέρα ὄντα*). Αναφέρει, λοιπόν, ότι τον αναγκάζει να τον υπερασπιστεί, αν και δεν γνωρίζει καλά την υπόθεση, αλλά θα αγανακτούσε μαζί του αν ήταν μάρτυρας κατηγορίας (*ταῦτα οὐ δεινὰ ἡγεῖται εἰργάσθαι*). Συνεχίζει την επιχειρηματολογία του αναφέροντας ότι του έχει τόσο μεγάλη εμπιστοσύνη ο πατέρας του, που τον θέλει για μάρτυρα υπεράσπισης ακόμα και σε μια υπόθεση που αγνοεί, όπως η στάση του πατέρα του στην αποστασία της Μυτιλήνης από την Αθηναϊκή Συμμαχία, με την οποία ήταν αντίθετος (*Πρὶν μὲν γὰρ τὴν ἀποστασίαν τὴν Μυτιληναίων γενέσθαι, ἔργῳ τὴν εὐνοίαν ἐδείκνυε τὴν εἰς ὑμᾶς*).

Είναι, λοιπόν, τέτοιο το ήθος της οικογένειας που ο πατέρας του επέλεξε να ταχθεί με την απόφαση όλης της πόλης για την αποστασία και ας την θεωρούσε λάθος (*ἐπεὶ δὲ ἡ πόλις ὅλη κακῶς ἐβουλεύσατο ἀποστᾶσα καὶ ἡμαρτε [τῆς ὑμετέρας γνώμης], μετὰ τῆς πόλεως ὅλης ἠναγκάσθη συνεξαμαρτεῖν*).

- Γ3. α) τοῖς πατράσι, τοῦ πράγματος, τὰς ἀποστάσεις
β) **Υποτακτική:** φῆ, **Ευκτική:** φαίη, Προστακτική: φάτω.
- Γ4. α) ἀπολογήσασθαι: είναι υποκείμενο στο απρόσωπο ρήματο **δεῖ**, τελικό απαρέμφατο, ετεροπροσωπία: υποκείμενο απαρεμφάτου: **με**.
τῶν πεπραγμένων: είναι β' όρος σύγκρισης, επιθετική μετοχή, με υποκείμενο το άρθρο της.
δεινά: είναι αντικείμενο του τελικού απαρεμφάτου **πάσχειν**.
ἀποστᾶσα: είναι χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο **ἡ πόλις**.
ὅλης: είναι κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ουσιαστικό **ἡ πόλις**.
β) Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική πρόταση, αντικείμενο στο ρήμα **κατεμαρτύρουν**.